

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu i kod (wg planu studiów):	PROFILAKTYKA WYPALENIA ZAWODOWEGO C13
Nazwa przedmiotu (j. ang.):	
Kierunek studiów:	Pedagogika
Specjalność/specjalizacja:	Edukacja wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym, Edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim, Pedagogika społeczno-opiekuńcza z terapią pedagogiczną
Poziom kształcenia:	studia I stopnia
Profil kształcenia:	praktyczny (P)
Forma studiów:	studia stacjonarne
Obszar kształcenia:	nauki humanistyczne i społeczne
Dziedzina:	nauki społeczne
Dyscyplina nauki:	pedagogika
Koordinator przedmiotu:	dr Janusz Boczar

2. Ogólna charakterystyka przedmiotu

Przynależność do modułu:	kształcenia kierunkowego
Status przedmiotu:	obowiązkowy
Język wykładowy:	polski
Rok studiów, semestr:	III, 6
Forma i wymiar zajęć według planu studiów:	stacjonarne - audytorium – 30 godz.
Interesariusze i instytucje partnerskie (nieobowiązkowe)	
Wymagania wstępne / Przedmioty wprowadzające:	psychologia, socjologia, nauczyciel-wychowawca klasy (EW) i społeczne role pedagoga (PSOTP), częściowo odbyta praktyka

3. Bilans punktów ECTS

Całkowita liczba punktów ECTS (wg planu studiów; 1 punkt = 25-30 godzin pracy studenta, w tym praca na zajęciach i poza zajęciami):	2 (A + B)		
A. Liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela (kontaktowych, w czasie rzeczywistym, w tym testy, egzaminy etc) z podziałem na typy zajęć oraz całkowita liczba punktów ECTS osiągniętych na tych zajęciach	Audytorium W sumie: ECTS	30 30 1	- -
		stacjonarne	Niestacjonarne

B. Poszczególne typy zadań do samokształcenia studenta (niewymagających bezpośredniego udziału nauczyciela) wraz z planowaną średnią liczbą godzin na każde i sumaryczną liczbą ECTS (np. praca w bibliotece, w sieci, na platformie e-learningowej, w laboratorium, praca nad projektem końcowym, przygotowanie ogólne; suma poszczególnych godzin powinna zgadzać się z liczbą ogólną)	przygotowanie ogólne do zajęć praca w bibliotece przygotowanie do kolokwium w sumie: ECTS	20 5 5 30 1	
C. Liczba godzin praktycznych/laboratoryjnych w ramach przedmiotu oraz związana z tym liczba punktów ECTS (ta liczba nie musi być powiązana z liczbą godzin kontaktowych, niektóre zajęcia praktyczne/laboratoryjne mogą odbywać się bez udziału nauczyciela):	ECTS		

4. Opis przedmiotu

Cel przedmiotu: -zapoznanie studentów z: uwarunkowaniami, przebiegiem procesu wypalenia zawodowego i jego konsekwencjami; -rozwijanie umiejętności diagnozy i autodiagnozy, poznanie metod, narzędzi oceny ryzyka zagrożenia wypaleniem; - uczenie sposobów: radzenia sobie ze stresem w pracy oraz motywowanie do podejmowania działań profilaktycznych, uruchamiania: wsparcia i pomocy dla osób: zagrożonych, wypalających się i już wypalonych zawodowo
Metody dydaktyczne: metody podające i eksponujące, a w szczególności: problemowe, aktywizujące i praktyczne
Treści kształcenia: Audytoria: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zawód pedagoga służbą drugiemu człowiekowi-warunki pracy, oczekiwania i problemy-ryzyko wypaleniem zawodowym 2. Stres w pracy - przyczyny, przejawy, konsekwencje 3. Syndrom wypalenia zawodowego – charakterystyka, struktura i etapy 4. Przyczyny i źródła wypalenia - czynniki obiektywne i subiektywne, obciążenia zawodowe i ich pomiar 5. Diagnoza i autodiagnoza wypalenia zawodowego - kryteria, narzędzia, wyniki i konkluzje 6. Radzenie sobie ze stresem w pracy 7. Profilaktyka wypalenia zawodowego- etapy, obszary działań profilaktycznych, podmioty 8. Zapobieganie zjawisku wypalenia zawodowego - działania centralne, lokalne oraz w miejscu pracy 9. Pedagog kompetentny - ku <i>refleksyjnej praktyce</i> i autorozwojowi 10. Doksztalcenie, doskonalenie i rozwój zawodowy – uwarunkowania, oczekiwania, możliwości 11. Ćwiczenia antywypaleniowe i zasady <i>zdrowego</i> zachowania i postępowania w pracy 12. Wsparcie w sytuacjach trudnych – potrzeby, obszary, podmioty, sieć wsparcia w instytucjach edukacyjnych 13. Lider wsparcia i doskonalenia kadry pedagogicznej

5. Efekty kształcenia i sposoby weryfikacji

Efekty kształcenia

Efekt przedmiotu (kod przedmiotu + kod efektu kształcenia)	Student, który zaliczył przedmiot (spełnił minimum wymagań)	Efekt kierunkowy
C13_K_W01 C13_K_W09 C13_K_W14	Wiedza: 1. Scharakteryzuje krótko specyfikę pracy pedagoga i niektóre problemy oraz zjawisko stresu i wypalenia zawodowego 2. Wskaże wybrane narzędzia diagnostyczne i sposoby: radzenia sobie ze stresem w pracy oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu	K_W01 K_W09 K_W14
C13_K_U02 C13_K_U06 C13_K_U07	Umiejętności: 1. Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do oceny zagrożenia wypaleniem zawodowym i zaproponować sposoby radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym adekwatnie do cech jednostki i środowiska	K_U02 K_U06 K_U07
C13_K_K01 C13_K_K03	Kompetencje społeczne: 1. Rozumie potrzebę ciągłego rozwijania kompetencji, uruchamiania własnych sił i sięgania po wsparcie innych w sytuacjach trudnych 2. Wyznacza priorytety działań nastawionych na profilaktykę wypalenia zawodowego	K_K01 K_K03

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia:

Lp.	Efekt przedmiotu	Sposób weryfikacji	Ocena formująca – przykładowe sposoby jej wystawienia poniżej	Ocena końcowa przykładowe sposoby jej wystawienia poniżej
1.	C13_K_W01 C13_K_W09 C13_K_W14	sprawdzian ustny wiedzy częściowej, kolokwium zaliczeniowe	wiedzy częściowej i ogólnej z kolokwium	średnia ocena ze sprawdzianu ustnego wiedzy częściowej i ocena z kolokwium
2.	C13_K_U02 C13_K_U06 C13_K_U07	sprawdzian umiejętności rozwiązania wybranego problemu pedagogicznego samodzielnie i w pracy grupowej, kolokwium zaliczeniowe	umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w rozwiązaniu wybranego problemu pedagogicznego	rozwiązanie zadania problemowego w pracy indywidualnej i zespołowej, ocena z kolokwium
3.	C13_K_K01 C13_K_K03	przygotowanie do zajęć, aktywny udział w zajęciach oraz dyskusja na wybrane tematy, samoocena kompetencji	przygotowanie do zajęć oraz zaangażowanie w dyskusji na wybrane problemy, poziom kompetencji w samoocenie	ogólna postawa i aktywność na zajęciach, udział w dyskusji, wykonanie zadań, samoocena kompetencji

Kryteria oceny

w zakresie wiedzy		Efekt kształcenia
Na ocenę 3,0	Scharakteryzuje krótko: specyfikę pracy pedagoga i niektóre problemy, zjawisko stresu i wypalenia zawodowego oraz wybrane sposoby: radzenia sobie z nim w pracy i zapobiegania wypaleniu	C13_K_W01 C13_K_W09 C13_K_W14
Na ocenę 5,0	Scharakteryzuje szeroko: specyfikę i warunki pracy pedagoga, napotykanne problemy, stres i wypalenie zawodowe oraz sposoby: radzenia sobie z nim w pracy i zapobiegania wypaleniu	C13_K_W01 C13_K_W09 C13_K_W14
w zakresie umiejętności		
Na ocenę 3,0	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do oceny zagrożenia wypaleniem zawodowym. Proponuje przykładowe sposoby radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym	C13_K_U02 C13_K_U06 C13_K_U07
Na ocenę 5,0	Trafnie wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizowania i interpretowania sytuacji trudnych w pracy pedagoga i wypalenia zawodowego. Proponuje i uzasadnia rozwiązania problemów oraz sposoby radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym	C13_K_U02 C13_K_U06 C13_K_U07
w zakresie kompetencji społecznych		
Na ocenę 3,0	Zna potrzebę rozwijania kompetencji, uruchamiania sił w trudnych sytuacjach i sięgania po wsparcie innych. Wykazuje się krytyczną i etyczną postawą w ustalaniu priorytetów działań nastawionych na profilaktykę wypalenia zawodowego.	C13_K_K01 C13_K_K03
Na ocenę 5,0	Rozumie i szeroko uzasadnia potrzebę ciągłego rozwijania posiadanych kompetencji, uruchamiania własnych sił w trudnych sytuacjach i sięgania po wsparcie innych. Wykazuje się krytyczną i etyczną postawą w ustalaniu priorytetów działań nastawionych na profilaktykę wypalenia zawodowego i jest gotowy do ich ulepszania, inicjowania i koordynowania.	C13_K_K01 C13_K_K03
Kryteria oceny końcowej:		
obecność i aktywny udział na zajęciach Opracowanie działań profilaktycznych kolokwium		
Literatura podstawowa		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Grzegorzewska M. K., <i>Stres w zawodzie nauczyciela: specyfika, uwarunkowania i następstwa</i>, Kraków 2006. 2. Kirenko J., Zubrzycka-Maciąg T., <i>Współczesny nauczyciel: studium wypalenia zawodowego</i>, Lublin 2011. 3. Kocór M., <i>Szkoła i nauczyciel a syndrom wypalenia zawodowego</i>, Rzeszów 2010. 4. Rubin J., <i>Wypalenie zawodowe: kontekst organizacyjny</i>, Wrocław 2012. 5. Schröder J. P. <i>Wypalenie zawodowe - drogi wyjścia: jak dokonać trwałej przemiany</i>, przekł. O. Koszutska, Warszawa 2008. 6. Sekułowicz M., <i>Wypalenie zawodowe nauczycieli pracujących z osobami z niepełnosprawnością intelektualną: przyczyny, symptomy, zapobieganie, przezwyciężanie</i>, Wrocław 2002. 7. Sereżyńska A., <i>Profilaktyka wypalenia zawodowego kandydatów na pedagogów w świetle teorii psychodynamicznej</i>, Kraków 2012. 8. Tucholska S., <i>Wypalenie zawodowe u nauczycieli: psychologiczna analiza zjawiska i jego osobowościowych uwarunkowań</i>, Lublin 2009. 9. <i>Wypalenie zawodowe: przyczyny i zapobieganie</i>, red. nauk. Helena Sęk, Warszawa 2009. 10. Zubrzycka-Maciąg T., <i>Psychospołeczne uwarunkowania stresu nauczycielek szkół podstawowych i gimnazjów</i>, Lublin 2013. 11. Luciano S., <i>Jak się nie wypalić pomagając innym: sposoby przezwyciężania zespołu wypalenia zawodowego</i>, przekł. M. Dutkiewicz-Litwiniuk, Kielce 2006. 		

Literatura uzupełniająca

12. *Wypalenie zawodowe pracowników służb społecznych*, red. T. Zbyrad, Stalowa Wola 2008.
13. Kocór M., *Nauczyciele wobec zmian edukacyjnych w Polsce*, Rzeszów 2006.
14. Kocór M., *Wybrane aspekty pracy wychowawcy klasy. Studium teoretyczno-empiryczne*, Rzeszów 2010.
15. *Nauczyciel – misja czy zawód?: społeczne i profesjonalne aspekty roli*, red. Paweł Rudnicki, Barbara Kutrowska, Mirosława Nowak-Dziemianowicz, Wrocław 2009.
16. *Nauczyciel: zawód, powołanie, pasja*, red. S. Popek, A. Winiarz, Lublin 2009.
17. Fengler Jörg, *Pomaganie mężczyznom: wypalenie w pracy zawodowej*, przekł. K. Pietruszewski, Gdańsk 2000.
18. Chrzanowska I., *Wypalenie zawodowe nauczycieli a ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim i uczniów o prawidłowym rozwoju na etapie szkoły podstawowej*, Łódź 2004.
19. *Nauczyciel kompetentny: terażniejszość i przyszłość*, red. Z. Bartkowicz, M. Kowaluk, M. Samujło, Lublin 2007.
20. *Nauczyciel na drogach i bezdrożach współczesności. Między bezradnością, a nadzieją*, red. E. Murawska, Warszawa 2009.
21. *Rozwój zawodowy nauczyciela*, red. H. Moroz, Kraków 2005.
22. Kretschmann R., Kirschner-Liss K., *Stres w zawodzie nauczyciela*, przekł. J. Mink, Gdańsk 2003.
23. *Szkoła a wypalenie zawodowe*, red. J. Kropiwnicki, Jelenia Góra 1999.

Wybrane artykuły:

1. Kocór M., *Wypalenie zawodowe nauczycieli- przyczyny i skutki*, [w:] *Wypalenie zawodowe pracowników służb społecznych*, red. T. Zbyrad, Wyd. WZNoS KUL, Stalowa Wola 2008.
2. Kocór M., *Oczekiwane kompetencje zawodowe nauczycieli*, [w:] *Profesjonalizm w opiece, wychowaniu i pracy socjalnej*, red. U. Gruca-Miąsik, A. Tokarowa i E. Lukáč, Rzeszów, 2010.
3. Kocór M., *Gotowość nauczycieli do rozwijania kompetencji zawodowych*, „Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych”, red. A. Ruty, PAN Oddział w Krakowie, Kraków 2010, t. LXIII.
4. Kocór M., *Kompetencje komunikacyjne nauczycieli*, „Kwartalnik Edukacyjny”, nr 4, Rzeszów 2010.
5. Kocór M., *Stres w pracy nauczyciela i jego determinanty*, [w:] *Społeczeństwo- biznes – edukacja wobec szans i zagrożeń początku XXI wieku*, pod red. M. M. Kowalczyk i H. Cudaka, Łódź 2012, s. 217-245
6. Kocór M., *Lider edukacji – pedagog krytycznie myślący, twórczy i z poczuciem pasji*, „Edukacja i Dialog” 2012 nr 242/243, s. 16-22.
7. Kocór M., *Wsparcie nauczyciela w sytuacjach trudnych*, [w:] *Agresja – Przemoc – Wsparcie*, red. K. Barłóg i E. Tłuczek-Tadla, Jarosław 2013.
8. *Nauczyciel wobec reformy - reforma wobec nauczyciela. Ku polityce partnerstwa i dialogu edukacyjnego*, [w:] *Edukacja Jutra. Role nauczyciela w edukacji jutra*, red. K. Denek, A. Kamińska i P. Oleśniewicz, Sosnowiec 2014.

Informacje dodatkowe:

Dodatkowe obowiązki prowadzącego wraz z szacowaną całkowitą liczbą godzin:
Konsultacje – 2 godziny
Przygotowanie i poprawa kolokwium – 10 godzin
Przygotowanie pomocy i materiałów do zajęć – 10 godzin
W sumie: 22 godziny